

מעדני אשר

גיליון ש"ס
(שנה ח')
פרשת ויקרא תשע"א

י"ל ע"י
מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של הרב ברוך נן מורים ומרת שיינדל מלכה בת חיה פייגא

האם יש חיוב להגיד עדות לחבירו כשחבירו אינו תובע ממנו שיבא להגיד עדות?

בפרשתו ה'א' ונפש כי תחטא והוא עד אם לא יגיד ונשא עונו.

הנה כתב הרמב"ם הלכות עדות פרק א' העד מצווה להעיד בבית דין בכל עדות שיודע, בין בעדות שיחייב בה את חבירו בין בעדות שזיכה בו, והוא שיתבענו להעיד בדיני ממונות שנאמר והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו.

ובכסף משנה שם כתב דמקורו של הרמב"ם מהא דאיתא בגמ' שבועות ל"א ע"ב דכל שלא שמעו מפיו שאמר להם בואו והעידו אינם חייבים קרבן שבועה, ובפקדון חייבים, ומשמע דהוא הדין נמי בנשיאות עון בלא שבועה בעינן שישמעו מפיו דאם לא תאמר כן ליפלוג בעדות גופה בין היכא דאיכא שבועה להיכא דליכא, חזינו להדיא דבדיני ממונות ליכא חיוב להעיד אם אינו תובע אותו.

ובסמ"ע חו"מ סימן כ"ח ס"ק ו' כתב הטעם דבעינן תביעה: משום דכמו דבלא תביעה אינו חייב קרבן על שמעו קול אלה הכי נמי לענין נשיאות עון אינו בלא תביעה.

יש להקשות: מדוע אם אין תובע אותו להעיד ליכא חיוב להעיד, הרי איתא בספרא קדושים פרק ד' ח' וז"ל ומנין שאם אתה יודע לו עדות, שאין אתה רשאי לשתוק עליו, ת"ל לא תעמוד על דם רעך, והרמב"ם גופיה הביא הספרא הנ"ל בספר המצות מצוה רצ"ז והמשמעות הדברים דשל "שאין אתה רשאי לשתוק" מוכיחין דחייב להעיד אפילו בלא תבעו, וכמו בטובע בנהר וחיה או לסטים באים עליו, דבסיפא של הספרא שיש חיוב להציל אפילו

אינו תובע אותו, כך מקשה בספר שער משפט חו"מ סימן כ"ח ס"ק ב', וכן בשו"ת משכנות יעקב חו"מ סי' ל"ב.

וכתב השער המשפט: דלולא הבית יוסף והסמ"ע הייתי אומר, דמה שכתב הרמב"ם פ"א מעדות ה"א והטור סעיף ג' והוא שיתבענו שיעיד לו, היינו לאפוקי כשאדם יודע עדות לחבירו והבעלי דינים עדיין אין דנין זה עם זה, או שדנין זה עם זה אלא שאינו יודע אם הדבר תלוי בעדותו, אינו מחויב לילך לבית דין להעיד, משא"כ בדבר איסור או דיני נפשות מחויב לילך מעצמו, אבל פשיטא אף בדיני ממונות מחויב להעיד כשיודע שהבע"ד דנין ביחד והדבר תלוי בו, דלא כהבית יוסף והסמ"ע ועיין עוד בספר תפארת יעקב, וגם בספר העמק שאלה על השאלות פרשת ויקרא שאלתא ס"ט אות ב'.

וכן במנחת חינוך מצוה קכ"ב תמה על הרמב"ם: וז"ל ולדידי צ"ע דנראה מדברי הרמב"ם דבכל דיני ממונות ובכל עדות הוא בכלל נשיאת עוון, ואם תלוי בקרבן שבועה הלא יש הרבה עדות אפילו בדיני ממונות דאינו חייב קרבן שבועה כגון בקרקעות עבדים ושטרות א"כ בכל עדיות הללו אינו בכלל נשיאת עוון ולא יהיה מצוה עליו מפסוק זה, אין נראה לי ואין משמעות הפוסקים הנ"ל.

יש להקשות: מדוע לא יהא חיוב להעיד בדיני ממונות אפילו בלא תביעה, משום השבת אבידה, דע"י זה שמעיד משיב אבידתו, כך מקשה בערך שי חו"מ סימן כ"ח, וכן במהר"ם שיק על המצוות מצוה קכ"ב.

יש שמתרץ: בדרך כלל מי שיודע שחבירו יודע עליו עדות תובע ממנו שיבא להעיד, ואם אינו תובע מסתמא מוחל והויא אבידה מדעת שפטור מלהשיבו, כך תירץ במהר"ם שיק מצוה קכ"ב, וכן בערך שי חו"מ סימן כ"ח.

גליון זה נודב לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **אסתר מלכה** בת הרב **דוד גדליה פויגל ע"ה**
לרגל יום השלושים י"א אדר ב' ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנה ידידינו
הרב **יעקב פויגל שליט"א בני ברק**

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנגיד הנכבד
הרב **ישראל אורזל** שלט"א מאנסי
לרגל שמחת צדיקים

שמחת נשואי בתו של כ"ק מרן האדמו"ר מראחמסטרדוויקא שליט"א עב"ג נ"ו במז"ט
יהא שבוכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

ברכת מזל טוב

להרה"ג רבי **מרדכי שלמה רוטנברג** שליט"א ירושלים
דאש הבורת ישיבת מיר, וכן בביהמ"ד גלאנט, וגבאי בבית מדרשו של הגאב"ד
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הילד יניק וחכים כמר **אלתר יחיאל מיכל** דוד נ"ו
יהא רעוא שזיכה לראות נחת דקדושה ממנו ומכל יוצאי חלציו

המברכים בן הגבורה

איך כשר אדם לומר עדות

הרי הוא נוגע דמרויח שאינו צריך לתת צדקה באותו זמן?

קימ"ל חו"מ סימן ל"ד ס"ק י"ח ברמ"א כל מי שנוטל שכר להעיד, עדותו בטלה.

יש להקשות: למה לא יחשב כל עד כנוטל שכר להעיד, שהרי כתב הרמב"ם ז"ל בפרק א' מהל' עדות דמצוה להעיד, א"כ העדאת עדות הוא מצוה, א"כ מרויח שאינו צריך לתת צדקה בעת הליכתו לעדות, כמבואר בגמ' נדרים ל"ג ע"ב ובבא קמא ל"ו ע"ב ואם כן ה"ל הנאה בהעדאתו והוי כלוקח שכר להעיד וכמה פוסקים סבירא להו דלוקח שכר להעיד פסול מדאורייתא, ואם תשאלני אפילו נימא שהוי נוטל שכר ופסול לעדות, זה באמת אם יזדמן לו עני באותה שעה יהיה בעל דבר ופסול לעדות ורק משכחת עדות אם לא יזדמן לו עני באותה שעה, אבל כל זה רחוק שיפסול עדות אם יזדמן לו עני באותה שעה ולא יהיה נזכר בשום פוסק, כך מקשה בשו"ת דברי חיים השמות סימן ל"א.

איכא כמה תרוצים:

- א. אולי בכהאי גוונא שאינו נוטל דבר רק שמרויח פרוטה דרב יוסף לא מיקרי נוטל שכר, ורק שפטור ממצות צדקה, ואולי כיון דאסור נטילת שכר ממצות בכורות כ"ט ע"א מה אני בחנם אם כן בודאי נטילת שכר כזה לא מיקרי נטילת שכר דאם כן לא יעשה שום מצוה, כך מתרץ בשו"ת דברי חיים ליקוטים והשמטות סימן ל"א.
- ב. הויא כמו הנוטל שכר לילך לראות חו"מ ס' ל"ד סעיף י"ח בהגה בשם הרשב"א דזה הוי דבר שחוץ ממנו ואינו לעדות כלל, כך מתרץ בשו"ת דברי חיים ליקוטים והשמטות סימן ל"א.

איך היה מותר לעשות סעודות גדולות לעדים

כדי שיבאו להעיד הרי אסור ליטול שכר על העדות?

יש להקשות: מהא דאיתא במשנה ראש השנה כ"ג ע"מ ב' חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעקב היתה נקראת, ולשם כל העידים מתכנסין, ובית דין בודקין אותם שם, וסעודות גדולות עושין להם, בשביל שיהו רגילין לבא, איך היה מותר לעשות סעודה כדי שיבאו הרי זה הויא שכר על העדות, כך מקשה בשו"ת נודע ביהודה מהדור"ק אבן העזר סימן כ"ט, וכן בשפתי חכמים ראש השנה כ"ג ע"ב.

איכא כמה תרוצים:

- א. מכח קושיא זו ראיא דנוטל שכר להעיד פסול רק מדרבנן, והם אמרו שכדי שיהא רגילים לבא מותר להם ליטול שכר, בשו"ת נודע ביהודה מהדור"ק אבן העזר סימן כ"ט.
- ב. סעודות גדולות היו נעשות לכל הבאים להעיד, גם אם לא תמצא עדותם נכונה או שלא יצטרכו להם, וכיון שכן אינן בגדר נוטל שכר להעיד, כך תירץ בשו"ת משפטי עוזיאל כרך ד' חושן משפט סימן ט"ו.
- ג. סעודות אלה מכוונות כדי שיהיו רגילים לבוא, זאת אומרת שכר הליכה לבית דין להגיד עדותם, וזה מותר וכמו שכתוב במתניתין "ואם היה זקן מרכיבו על החמור ונותן לו שכרו כפועל בטל" בכורות כ"ט ע"א וכן כתב הט"ז דשכר הליכה לבית דין מותר ליטול, כך תירץ בשו"ת משפטי עוזיאל כרך ד' חושן משפט סימן ט"ו.
- ד. לכן הביאו להם דווקא שכר זה של סעודות ולא שכר אחר, כדי שלא יהא נראה שכר על העדות, וסעודות לא נראה כשכר על העדות משום דבראש חודש בעינן לעשות סעודות ראש חודש, כך תירץ בשפתי חכמים ראש השנה כ"ג ע"ב.

איך הלכו אמוראים בדרך שיש שם מקומות שאינם נקיים

הרי כשיש דרך אחרת יש איסור ללכת?

בפרשתן ה' א' ונפש כי תחטא ושמעא קול אלה.

איתא בתוספתא שבועות פרק ג הלכה ד' ר' אלעזר בן מתיא אומר אין אדם מתחייב לשמוע אלא אם כן חטא שנאמר כי תחטא ושמעה, וכן היה ר' אלעזר בן מתיא אומר הרואה עוברי עבירה נתחייב לראות, הרואה עושי מצוה זכה לראות, פירוש מזה חזינן שצריך לזהר שלא לשמוע דברים רעים שזה גורם לחטא וכן שלא לראות שזה יגרום שיראה עוד.

הנה איתא בגמ' ע"ז ל"ז ע"א דרבי חנינא ורבי יונתן קאזלי באורחא מטו להנהו תרי שבילי אחד פתוח לפתח עבודת כוכבים, ואחד פתוח לפתח למקום שאינו צנוע, אמר חד לחבריה ניזיל אפיתחא דעבודת כוכבים דנכסי יצריה ששחטו את יצרו ותש כוחו כמבואר בגמ' סנהדרין סד ע"א רש"י א"ל איך ניזיל אפיתחא שאינו צנוע, ונכפיה ליצרן ונקבל אגרא, וכן עשו ללכת בשביל שיש בו פתח למקום שאינם צנועים.

יש להקשות: איך עשו כן, הרי אמרינן בגמ' ב"ב נ"ז ע"ב דאי איכא דרכא אחרינא אין ללכת במקום שיש בו מראות אסורות, ואם הולך הויא רשע, וא"כ היכי הלכו הני רבנן בשביל הזה שיש בו את פתח הבית של מראות אסורות ושבקו לדרכא אחרינא של הע"ז, כך מקשה הגר"ח פלאגי בספר עיני כל חי ב"ב נ"ז ע"ב, וכן בספר ישרש יעקב ב"ב נ"ז ע"ב, וכן בספר זכרון פרשת בראשית להגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל.

איכא כמה תרוצים:

- א. הא דאמרינן בגמ' דהיכא דאיכא דרכא אחרינא אסור ללכת בדרך שאינו צנוע, דווקא כשדרך השני כשר לגמרי, אבל אם בדרך השני אינו לגמרי כשר ויש שם עבודה זרה לא מקרי דרכא אחרינא, כך תירץ בספר עיני כל חי ב"ב נ"ז ע"ב.
- ב. דווקא שם שזה היה חד פעמי וידעו בנפשם שיוכלו להתגבר היה מותר משא"כ הגמ' ב"ב מיירי בקביעות שזה לא התירו דאין אדם יכול להעיד עליו שבכל פעם יתגבר, כך תירץ בספר עיני כל חי.
- ג. תלמיד חכם שאני, מותר לו ללכת אף במקום שאיכא דרכא אחרינא דהתורה מגינה עליו שנאמר מזימה תשמור עליך משא"כ בסתם בני אדם אסור, כך תירץ בישרש יעקב ב"ב נ"ז ע"ב, אבל להלכה אין להקל ח"ו בדברים אלו רק על פי מוראה הרואה גדול בישראל.
- מעדני אשר: ראיתי פירוש בשם החות יאיר "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד כי אם בתורת ה' חפצו" דהיינו שלא הלך בדרך שיש חטאים אפילו כדי לכופ יצרו דמי אומר שיכול לעמוד בנסיון, אבל רק מי שבתורת ה' חפצו התורה שומרת עליו.
- ד. התם אזלו רק אפיתחא שהיו שם ראיות אסורות, ומשכחת לה דאינו רואה אותם כלל, אולם בגמ' דב"ב מיירי שהוא עובר בזמן שהנשים עומדות על הכביסה, והוא מקום מושב הנשים ובאותו הזמן מתגלה, ואין יצה"ר שולט אלא במה שענינו רואות, כך תירץ בספר עיני כל חי ב"ב נ"ז ע"ב.

קרוב שפסול לעדות ושני הבעלי דינים מוכנים שיבא להעיד

האם יש לו חיוב לבא להעיד?

בפרשתן ה'א' ונפש כי תחטא והוא עד אם לא יגיד ונשא עונו.

קמ"ל חו"מ סימן כ"ח כל מי שיוודע עדות לחבירו וראוי להעידו ויש לחבירו תועלת בעדותו, חייב להעיד אם יתבענו שיעיד לו בבית דין.

יש לחקור אדם שפסול לעדות רק הבעלי דינים הסכימו וסמכו על עדותו האם יש לו נמי חיוב לבא ולהעיד או דילמא אינו חייב להעיד.

הנה איתא בגמ' שבועות ל"ה אמר לשנים משביע אני עליכם והם יודעים לו עדות עד מפי עד או שהיה אחד מהן קרוב או פסול הרי אלו פטורין. וכתב הר"ן בשם הרמב"ן: למה לי למתני הכי פשיטא דאי משום קרובים או פסולים הא תנן ברישא דמתניתין דאינה נוהגת בהן, ותירץ הרמב"ן ז"ל דאתא לאשמעינן שאפילו האמינו הנתבע על עצמו שאם יבואו ויעידו יתן אפ"ה פטורין כיון דמן הדין אינם נאמנים וכענין שאמרו בירושלמי דגרסינן התם עד אחד שא"ל הרי אתה מקובל עלינו כשנים יכול יהא חייב ת"ל והוא עד או ראה את הכשר להעיד עדות ממון.

וכן הריטב"א ז"ל בחדושו כתב על המשנה הנ"ל וז"ל דלא נצרכה משנה זו אלא לשקבל עליו בע"ד עד מפי עד או קרוב או פסול ואשמעינן דאע"ג דאיכא כפירת ממון אפ"ה פטורין דכי כתיב ביה והוא עד או ראה בראויין להעיד לחייב ממון בכח עדותו משמע וכן פירשו בירושלמי הוציא אחד שאמרו לו הרי אתה מקובל עלינו כשנים, חזינן להדיא דעד שאינו כשר להעיד רק הוא קיבל על עצמו שאין לו חיוב לבא ולהעיד.

וכן בשו"ת הלכות קטנות חלק א' סימן ק"כ נשאל במי שקבל עליו קרוב או פסול והלה אומר שאינו רוצה להעיד אם עובר בואם לא יגיד.

תשובה: נראה דלאו כל כמיניה להכשירו לזה להעבירו על דת וכיון שהתורה סילקו מי הכניסו בתגר זה, והוי דומיא דמי שאינו רוצה ללכת לראות בדבר כדי שלא יצטרך להעידו.

והכי דייק לשון הטור חו"מ סימן כ"ח כל מי שיוודע עדות לחבירו וראוי להעידו.

וקרא נמי דייק: והוא עד או ראה שיהא ראוי להיות עד מטעם ראיה.

והנה החיד"א בספרו עין זוכר מערכת ע' ס"ק י"ג כתב דהלכות קטנות כתב דין זה מסברא, מ"מ הוא ירושלמי מפורש דאיתא בירושלמי שבועות פ"ד ה"א אמרו לו הרי את מקובל עלינו כשנים יכול יהא חייב על העונש של ואם לא יגיד ונשא עונו, תלמוד לומר והוא עד כשכשר להעיד עדות תורה, ופלא שלא ראה את הירושלמי.

וכן בקצות החושן חו"מ סימן כ"ח כתב וז"ל קצת דיינין נוהגין כשמקבלין בעלי דינין עליהם קרוב או פסול לעד אז שואלים את העד בעונש אם לא יגיד ונשא עונו, ונותנין טעם לדבריהם כיון דמקבלין עליהם לעד הרי הוא עד.

וליתיה: דאין עליו שם עד וכדאיתא בירושלמי שבועות פ"ד ה"א עד אחד שאמרו לו הרי את מקובל עלינו כשנים יכול הוא חייב תלמוד לומר והוא עד או ראה כו', וכ"כ הר"ן בפרק שבועות העדות שבועות טו, ב בדפי הר"ף בשם הרמב"ן שם ל"ה ע"מ א'.

ומסיק הקצות החושן: מיהו נראה דאע"ג דאינו חייב משום לא יגיד, אפילו הכי מצוה איכא להעיד ומשום השבת אבידה.

והנה מצאנו לאחד מגדולי הפוסקים שחולק על כל זה: דהנה בשו"ת שבות יעקב חלק א' סימן קמ"ו הביא את דברי ההלכות קטנות וחולק עליו וז"ל אכן כד דייקנן שפיר נראה דחייב להגיד, כיון שהכשירוהו מקרי ראוי להעיד אם לא יגיד כיון שגרם להפסיד ממונו, ומה שכתב הטור וראוי להעיד היינו לאפוקי קרוב או פסול שלא הכשירוהו שפסול להעיד דאפילו אם יגיד אינו מחייבו ממון וכ"כ הב"י חושן משפט סימן כ"ח להדיא על מ"ש הטור וראוי להעיד היינו לאפוקי קרוב או פסול כיון דאפילו יגיד אינו מחייבו ממון אינו בכלל נשיאות עון.

וכן משמעות לשון כל הפוסקים: דכל שאם יגיד מחייבו ממון, הוא בכלל נשיאות עון דאם לא יגיד, וראיה ברורה לזה: דאם איתא דבכלל מה שאמרינן וראוי להעיד, נתמעט ג"כ היכא שהכשירוהו קרוב או פסול, א"כ מה מקשה הגמ' שבועות ל"א ע"א על הא דאמרינן במשנה שבועות העדות אינו נוהגת אלא בראוי להעיד, לאפוקי מאי אמר רב פפא לאפוקי מלך, ור"א בר יעקב לאפוקי משחק בקוביא, ולא קאמר לאפוקי קרוב או פסול אע"פ שהכשירוהו והיה המעוט דומה למתנינן בכל ענין, אלא ודאי פשוט כל שהכשירוהו מקרי ראוי להעיד ובר הגדה הוא ומחייב קרבן שבועה גם כן.

וכן נראה ראיה מהגמ' ב"ק כ"ו ע"א תניא היודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, ופריך בגמ' במאי עסקינן אלימא בבי תרי פשיטא דאורייתא הוא אם לא יגיד ונשא עונו אלא בחד ופרש"י דאורייתא הוא דאם לא יגיד בתרי משתעי דקפיד אהגדה שהם מגידים מתחייב זה ממון, וקשה למה קאמר אלא בחד ולא קמוקי בשנים שהם קרובים או פסולין והכשירוהו ופטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, אלא ודאי שזה ג"כ נכלל בכלל עונש התורה דאם לא יגיד וכפרש"י כיון שאלו העידו היה זה מתחייב ממון.

ועוד ראיה: ממה שאיתא בבית יוסף חושן משפט סי' ל"ז בשם תשובת הרא"ש והרשב"א שבענין הסכמות ותקנות הקהל מקבלין עידי העיר אפילו לקרוביהם דהוי כקבלו עליהם קרוב או פסול, ואם איתא דלא יענשו בעונש אם לא יגיד אכתי מה הועילו חכמים בתקנתם כיון שאם לא ירצו להעיד אין שום עונש שמים עליהם אלא ודאי פשוט כמו שכתבתי.

ומה שמדקדק שם בהלכות קטנות מקרא דהוא עד או ראה או ידע שיהא ראוי להעיד מטעם ראיה, לא ידעתי דהלא הרבה דרשות נדרש על לשון פסוק זה וכדאיתא בגמ' שבועות ל"ג ע"ב ע"ש.

ומה דאיתא בירושלמי: עד א' שאמרו לו הרי את מקובל עלינו כשני עדים יהא חייב ת"ל והוא עד וגו' מה שכשר להעיד דבר תורה יצא א' שאינו כשר להעיד, באמת אין ראיה מירושלמי כיון שהוא נגד משמעות ש"ס דידן ודרשא דהאי קרא דרשינן בש"ס דידן לדרשא אחריא.

והנה התומים חו"מ סימן כ"ח כתב וז"ל דברי ירושלמי וביחוד דברי הר"ן ורמב"ן היה בעלם דבר מן השבות יעקב שנכנס בזה בפלפול של מה בכך והדבר מבואר בספרים קדמונים.

ובפתחי תשובה חו"מ סימן כ"ח כתב מה שכתב התומים שנעלם ממנו הירושלמי עיין בשבות יעקב שהוא ז"ל עצמו נזכר מהירושלמי הזה, אבל פלא עליו מה שלא הזכיר את הראשונים.

ולענין הלכה: רוב הפוסקים סבירא להו דקרוב ופסול אין חיוב הגדת עדות, מ"מ מצות השבת אבידה איכא כמו שכתב בקצות החושן, עיין תוס' יו"ט שבועות פרק ד' משנה י"א, וכן במנחת חינוך מצוה קכ"ב.

מכתבים למערכת

מדוע אין מניחים את הספר תורה בשכיבה כמו שהיו מונחים בלוחות

מה שהקשתם בשם הראשונים ואחרונים למה נהגו להעמיד הספר מעומד, ולא מושכב כמו שהיה מונח בשכיבה בארון בבית המקדש, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת

נראה לרצות, ע"פ מה דאיתא בשו"ת נודע ביהודה קמא אור"ח סימן ט' דמשום הכי כשמוציאים פסול בספר תורה באמצע קריאה מחזירין הספר תורה לתוך הארון קודש דלב בית דין מתנה, והנה רק על תשמישי קדושה שייך לב בית דין מתנה ולא על גוף קדושה, דבשלמא תשמישי קדושה בשעה שמיחדו לתשמישי קדושה מועיל תנאי להתנות שיוכל לעשות עוד דברים ושיוכל לב בית דין מתנה, אבל ספר תורה דקדושו מעצמו לא שייך לומר אני מתנה לעשות עוד דבר עם הספר תורה על כן אם היה משכיבים הספר תורה אם היה נמצא פסול דשכיחי באמצע הקריאה והיו מחזירים הספר תורה ומשכיבין על שאר ספרי תורה כשירים לא שייך לב בית דין מתנה על כן מעמידין הספר תורה מעומד רק ליד ספר תורה הכשר משא"כ בבית המקדש שהיה רק ספר תורה אחד אין חשש להשכיב הספר תורה.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

מה שהבאתם תרוץ אחד בשם הרדב"ז דלכן בעינין שיהא מעומד כדי שיהא מוכן לקרוא, יש להעיר דמ"מ אינו מוכן לקריאה דצריך להוריד את המעיל.

הבה"ח ישע"י נוסביום נ"ו ישיבה בעלזא ירושלים

יש לציין דאכן אצלנו בבעלזא הספר תורה מונחין מושכב כידוע.

האם יש היתר לרוץ בשבת כשזורד גשם

מה שדנתם בהא דקימ"ל אור"ח סימן ש"א דאסור לרוץ בשבת האם כשזורד גשם בשבת האם מותר לו לרוץ כדי להגיע מהר למקום שיש שם מחסה, והבאתם כמה אחרונים פוסקי וזמננו שמתירים לרוץ מפני הגשם בשבת.

הרב אהרן דיון שליט"א אשדוד

הרב יואל כהן שליט"א בני ברק
נראה להעיר דהר"ח קניבסקי שליט"א שאוסר לרוץ מפני הגשמים בשבת כמו שהבאתם, מציינין מדרש מפורש בענין זה דאיתא במדרש רבה דברים סימן י"ח "אבינא ראה להכירי רץ בשבת מפני הגשמים, א"ל מי התיירה בשבת שאתה רץ בשבת" חזינן להדיא שאסור, ועיין תוס' יו"ט ברכות פרק ה' בסופו דלמדנין מהמדרש כשאין גמ' להיפך.

האם צריך לגעור במורדי הוראות שמורים קודם שלמדו גמ'

מה שהבאתם בשם המהרש"א סוטה כ"ב וז"ל ובודוות הללו אותם שמורים הלכה מתוך השט"ע והרי הם אין זיועים טעם הענין של כל דבר אם לא ידקדקו תחלה בדבר מתוך התלמוד שהוא שימוש ת"ח טעות נפל בהוראתו, והרי הן בכלל מבלי עולם, ולכן יש לגעור בהן.

הרה"ג רבי אריה לייב אשר שיק שליט"א כולל דאג בני ברק

יש לציין דהפתחי תשובה יו"ד סימן קמ"ב ס"ק ה' כתב וז"ל ואפשר דדוקא בזמן הרב מהרש"א שלא היה עדיין שם חיבור על הש"ע אבל האידנא שנתחברו הש"ו וש"ך ומג"א ושאר אחרונים וכל דין מבואר הטעם במקומו שפיר דמי להורות מתוך הש"ע והאחרונים.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il לביבורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560 מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

מדוע נקרא מסכתות הש"ס בלשון מסכתא

מה שהקשתם בשם אחרונים מדוע מסכתות הש"ס נקראים בלשון מסכתא, ומצינו בגמ' בכמה מקומות שזה נקרא מסכתא שבת ג' ע"א, שבת ק"ד ע"א, עירובין נ"ג ע"א קדושי מ"ט ע"ב, ב"מ צ"ט צור"ך להבין על שם מה נקרא כן, ותרצתם בשבעה אופנים.

הרב חיים שרגא פישמן שליט"א בני ברק

נראה לציין דברי הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע בספה"ק לקוטי מהר"ן תורה רס"ב וז"ל על כן מי שרוצה לחדש חדושי דאורייתא שיש בהם ממש הוא צריך לבכות מקודם, ועל כן חיבור ההלכות והחידושים נקרא מסכת בבחינת "ושקוי בכבי מסכת" תהלים קי"ב "שצריך למסוך המשקה בכבי לכן צריך לבכות מקודם.

הרה"ג רבי נחמן שליט"א ר"מ בישיבה זכרון יעקב

כשראיתי את השאלה בגליון הרציני את הדברים בפני התלמידים וקבלתי תשובות מעניינות של התלמידים.

הרב נתנאל אנושי שליט"א בני ברק

הבה"ח נכו ביטון נ"ו ישיבה קטנה זכרון יעקב
נראה לומר, דהוא מלשון הפסוק "סכותה לראשי ביום נשק" תהלים ק"מ ח' שהתורה מגנא ומצלא על האדם ולכן נקראה מסכת כי מסוככת היא על האדם דמגינה היא אף שלא בשעת הלימוד.

הבה"ח חיים פרץ נ"ו ישיבה קטנה זכרון יעקב

נראה לי דהוא מלשון סיכת שמן, וענינו שהלימוד הוא ע"י הפה שהוא חומרי ועל ידי זה התורה חודרת למעמקי הנפש, כך נאמר גם על סיכה וכשמוך בעצמותיו שהוא חיצוני, אבל חודר על עצמותיו.

הבה"ח אביעד אלפסי נ"ו ישיבה קטנה זכרון יעקב

נראה לי דהוא לשון נטריון מס - כת שהיינו שני רכיבים הכרחיים לעמל התורה השקעה וזה מס, ויחד עם זאת דיבור חברים זה כת כמו שכתבו עשו תנות ועסקו בתורה.

הבה"ח אלחנן ישראלי נ"ו ישיבה קטנה זכרון יעקב

נראה לי דהוא מלשון מוזהר ועירוב כמו הבאתם מהתוס' יו"ט ולא מטעמיה שהיינו התורה מביא לאדם קדושה ומתחבר להקב"ה כמו דכתבו ישראל וקב"ה ואורייתא חד הוא.

הבה"ח ניסים ברבי נ"ו ישיבה קטנה זכרון יעקב

נראה דהוא מלשון מסכה, דהדברים סתומים ומכוסים ובאה הגמ' לפרש את פרוש.

הבה"ח יוסף חיים טויטו נ"ו ישיבה קטנה זכרון יעקב

נראה דהוא מלשון סך הכל סיכום שגמ' מסכמת את פרטי הדינים שלומדים מהמשנה.

בית הכנסת שעורת נשים צר

האם מותר להוריד שטח מעורת גברים כדי להרחיב את העורת נשים

מה שדנתם בבית כנסת שעורת נשים צר מלהכיל האם מותר להרחיב את המקום ע"י שלוקחים שטח מהעורת גברים או דילמא אסור להוריד מעורת גברים לצורך עורת נשים משום דהוא הורדה מקדושה דקדושת עורת נשים פחותה, והבאתם דכל הפוסקים אוסרים דהיא הורדה מקדושה.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה להעיר דהנה יש בני מדרשים שבימות החול אין שם עורת נשים ורק מניחים בשבת מחיצה כדי לעשות עורת נשים, לכאורה בכהאי גוונא אין כאן דין עורת נשים כלל ומותר להרחיבה לשבת אם יש צורך.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב יצחק שמעון שליט"א בארא פארק

לרגל שמחת נשואי נכדו

הבה"ח שלמה ברוך נ"ו בן לבנו

הרב משה יהודה שליט"א ע"בג' במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת

מכל יוצאי חלציו ויעליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג רבי יעקב יהושע אנגלנדר שליט"א

ראש ישיבת לומדי תורה

לרגל שמחת אירוסיו בנו

הבה"ח פנחס נ"ו ע"בג'

בת כ"ק מרן האדמו"ר מזויעל שליט"א

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת

מכל יוצאי חלציו ויעליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב לעילוי נשמת

האי גברא רבא ויקירא

מקרבנטי היהדות החרדית

אישי אמונם של גדולי ומאור הדור

הרב מנחם פרוש בן הרב משה ז"ל

נלב"ע ח' אדר תשי"ע ת.נ.צ.ב.ה

הונצח ע"י בנו ידידינו שלוחא דרבנן

הרב מאיר פרוש שליט"א ירושלים

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב משה שרייבר שליט"א

בארא פארק

לזיכוי רבבות

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

וירדה נחת מכל יוצאי חלציו

ויעליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב אברהם הקשר שליט"א

ירושלים

לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירדה נחת מכל יוצאי חלציו

ויעליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב בן ציון מילר שליט"א

ירושלים

לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירדה נחת מכל יוצאי חלציו

ויעליה בכל אשר יפנה